

5.
SINIF

ORTAK MİRAS Öğeleri

5.3.1

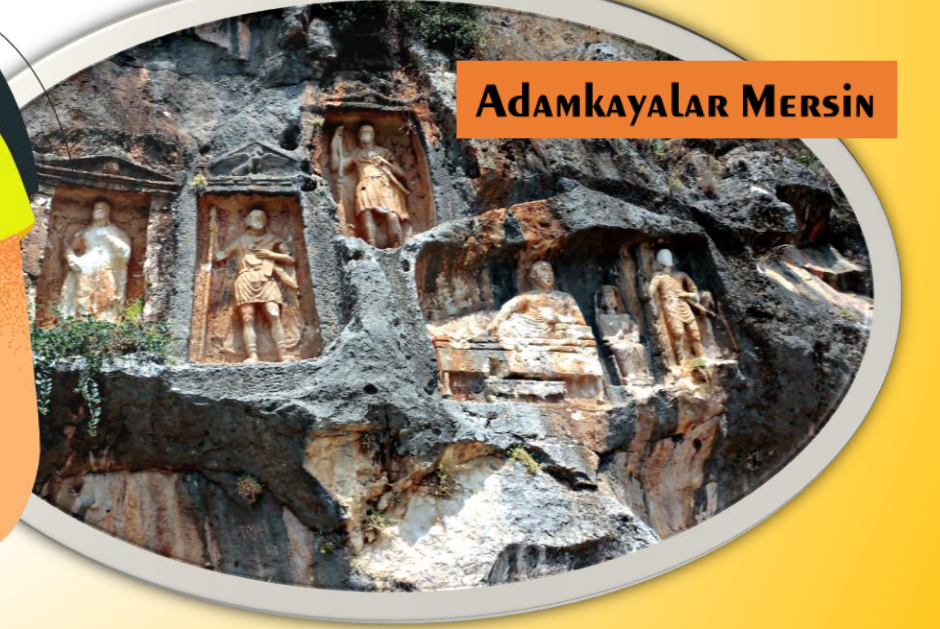
Yaşadığı ildeki ortak miras öğelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme

- a) Yaşadığı ildeki somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerinden hareketle ortak mirasın önemi hakkında çıkarım yapar.
- b) Yapılan çıkarımlardan hareketle ortak mirasın önemini açıklayan bir ürün oluşturur.
- c) Ortak mirasın önemi hakkında çıkarımlarına dayalı olarak oluşturduğu ürünü paylaşır

Engin DEMİRCİ

Aile büyüklerimizin MİRAS bıraktığı, bizim ve ailemiz için değerli olan eşyalar olduğu gibi toplumların geçmişten MİRAS aldığı ve geleceğe MİRAS bırakmak istediği eserler vardır. Bu eserler, toplumlar için **ORTAK MÎRAS** özelliği taşır.

ORTAK MIRAS

Geçmişteki tüm insanlık tarihini içine alan
maddi ve manevi değerlerin tümüdür;
sanat, edebiyat ve bilim yapıtları ile
düşünceler gibi.

**SİZCE ORTAK MİRAS
OLARAK TANIMLANAN BU
ESERLER NELER OLABİLİR?**

Ortak mirasın özellikleri

01

Geçmişten günümüze kadar gelen insanların birikiminden oluşur.

02

Ortaya çıkan ürün tek bir milletin mirası değildir yani diğer ulusların da sayılır.

03

Tüm milletler bu mirastan yararlanabilir.

04

Uzun bir süreçte oluşur

05

Ortak mirası korumak geliştirmek ve nesillere aktarmak herkesin görevidir.

İnsanlığın ortak mirası ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bütün insanlar ortak miras eserlerinden faydalanma hakkına sahiptir.

B) İyi bir şekilde korunmalı ve gelecek kuşaklara aktarılmalıdır.

C) Uzun süren çabalar sonucunda ortaya çıkmıştır.

D) Yalnızca ortaya çıktığı topluma aittir.

**ORTAK MİRAS
ÖĞELERİNİN BAZILARI
İNSANLAR
TARAFINDAN YAPILMIŞ
BAZILARI İSE DOĞAL
YOLLARLA OLUŞMUŞTUR.**

MERSİN KIZ KALESİ

FETHİYE -ÖLÜDENİZ

Aşağıdakilerden hangisi doğal yollarla oluşan ortak miras örneklerinden biri değildir?

A) Pamukkale

B) Fethiye Ölüdeniz

C) Selimiye Camisi

D) Peribacaları

**TARİHî VARLIKLAR, GEÇMİŞ
UYGARLIKLARDAN GÜNÜMÜZE
KADAR ULAŞAN; din, bilim,
düşünce, sanat, edebiyat,
mimari gibi alanlarda
ORTAYA KONAN ESERLERDİR.**

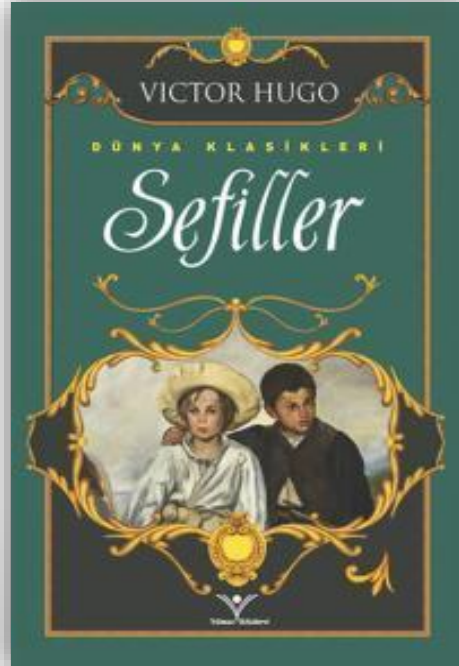
Selimiye Camii

Mona Lisa

Ani Harabeleri (Kars)

Diyarbakır Surları

**TARİHÎ VARLIKLAR, DOĞAL
VARLIKLARIN AKSİNE İNSANLAR
TARAFINDAN YAPILMIŞTIR.
TARİHÎ VARLIKLAR; TARİHÎ
MEKÂNLAR, TARİHÎ ESERLER
VE TARİHÎ NESNELER OLARAK
GRUPLANDIRILIR.**

TARİHÎ VARLIKLAR

**TARİHÎ
MEKÂNLAR**

**TARİHÎ
ESERLER**

**TARİHÎ
NESNELER**

GEÇMİŞTE YAŞAMIŞ İNSANLARA AİT
KALINTILARIN VE İZLERİN BULUNDUĞU
ALANLARI **TARİHÎ MEKÂN** OLARAK
ADLANDIRABİLİRİZ. BU ALANLAR
ÇOĞUNLUKLA **ESKİ YERLEŞİM YERLERİDİR**.
İBADET MERKEZLERİ, MEZARLIKLAR, SAVAŞ
ALANLARI GİBİ YERLER TARİHÎ MEKÂNLAR
ARASINDA YER ALIR.

Topkapı Sarayı

**DÜNYANIN EN büyük Türk-İslam
MEZARLIĞI 'Ahlat Selçuklu
Meydan Mezarlığı**

Geçmişte yaşamış insanlara ait kalıntıların ve izlerin bulunduğu alanlar tarihî mekân olarak adlandırılır. Aşağıdakilerden hangisi tarihî mekâna örnek değildir?

A) Mezarlıklar

B) İbadet merkezleri

C) Savaş alanları

D) Heykeller

GEÇMİŞ ZAMANLARDA ASKERLIK,
EĞİTİM, KONAKLAMA, ULAŞIM GİBİ
AMAÇLAR VE EKONOMİK
NEDENLERLE İNŞA EDİLEN YAPILAR
İSE **TARİHÎ ESER** OLARAK KABUL
EDİLİR. ÖRNEĞİN TOPKAPI
SARAYI, TARİHÎ YARIMADA'DA
BULUNAN ÖNEMLİ TARİHÎ
ESERLERDEN BİRİDİR.

KERVANSARAY / BATTALGAZI

KASTAMONU- KURŞUNLU (İSMAİL BEY) HANI

Geçmişten günümüze kalan eşya, silah, takı, heykel ve resimler **tarihî nesneleri** oluşturur. Tarihî nesneler, genellikle *küçük boyutlu* olup bir yerden başka bir yere taşınabilir. Tarihî nesneler çoğunlukla müzelerde sergilenir. Örneğin Topkapı Sarayı'nda sergilenen Kaşıkçı Elması tarihî nesnelerdendir.

Aşağıdaki örnekleri uygun kavramla ilişkilendiriniz ve boşluğa işareti koyunuz.

	Tarihî Mekân	Tarihî Eser	Tarihî Nesne
Efes Antik Kenti	☐	☐	☐
Kılıç	☐	☐	☐
Süleymaniye Camii	☐	☐	☐
Çanakkale Şehitliği	☐	☐	☐
İshak Paşa Sarayı	☐	☐	☐
Takı	☐	☐	☐
Çatalhöyük yerleşim yeri	☐	☐	☐
Sümela Manastırı	☐	☐	☐

İlimizde ismini bildiğim tarihi mekânlâr

İlimizde gezdiğim tarihi mekânlâr

İlimizdeki tarihi eserler

İlimizde sergilenen tarihi nesneler

ORTAK MİRAS

**Ortak mirası tehdit
eden unsurlar**

Doğal afetler

Tarihi eser kaçakçılığı

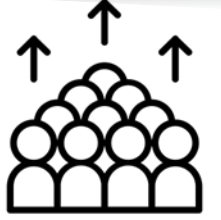

Sanayileşme

TEHDİTLER

Hızlı nüfus artışı ve şehirleşme

Baraj yapımı,
madencilik faaliyetleri

Savaşlar ve iç çatışmalar

Ülkelerin miras alanlarını koruma
politikalarının yetersizliği

**UNESCO (Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)**
dünya genelinde farklı kültürlerle
ait birçok kültürel miras ögesi
belirleyerek, bu öğeleri
insanlığın ortak mirası olarak
görmekte ve bunların korunması
için çalışmalar yürütmektedir

unesco

UNESCO, kültürel mirası somut ve somut olmayan olarak sınıflandırmıştır. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde 972 somut ve 730 somut olmayan ge bulunmaktadır. Listelerde yer alan ögelerin önümüzdeki yıllarda artması beklenmektedir.

unesco

UNESCO ORTAK MİRAS LISTESİ'NE ALINMA KRİTERLERİ

01

İnsanlık tarihinde önemli bir aşamayı veya aşamaları gösteren bir öge olmalıdır.

02

Yaşayan ya da ortadan yok olmuş bir kültürel geleneğe veya bir medeniyete yönelik tanıklık üstlenmelidir.

03

Bir zaman zarfı içinde veya dünyanın bir kültürel alanında, mimarlık ya da teknoloji, anıtsal sanatlar, şehir planlama alanlarındaki gelişmeler ile ilgili insani değerler arasında önemli bir alışverişi sergilemelidir.

04

Evrensel öneme sahip olaylar veya yaşayan gelenekler, fikirler, inançlar, sanatsal ve edebî eserler ile doğrudan veya somut bir biçimde ilgili olmalıdır.

05

Herhangi bir özelliğiyle dikkat çeken, kitleleri etkileme gücü olan, farklı bir doğal güzelliğe ve estetik öneme sahip alanları içermelidir.

unesco

**BOSNA HERSEK TARİHÎ MOSTAR ŞEHİRİ
Eski Köprü Alanı, Mostar Şehrinin
sembolik gücü ve birçok kültürel
değerin bir arada yaşamasının
sembolü olarak görülmektedir.**

**Mostar Köprüsü, yaşanan
felaketlerin ve bunlar karşısında
insan dayanışmasının barışçıl ve
güçlü birlikteliğinin izlerini
taşımaktadır.**

Halk oyunları ekibi Bosna - Hersek'te bir davete katılarak zeybek gösterisi yapmışlardır. Türkiye'ye dönmeden önce Bosna - Hersek tarihî yerlerini gezen ekip dünya mirası listesine giren.....'ne hayran kalmışlardır.

Yukarıda verilen boşluğa hangi mimari eser getirilirse doğru olur?

A) Pizza Kulesi

B) Gordion Şehri

C) Süleymaniye Cami

D) Mostar Köprüsü

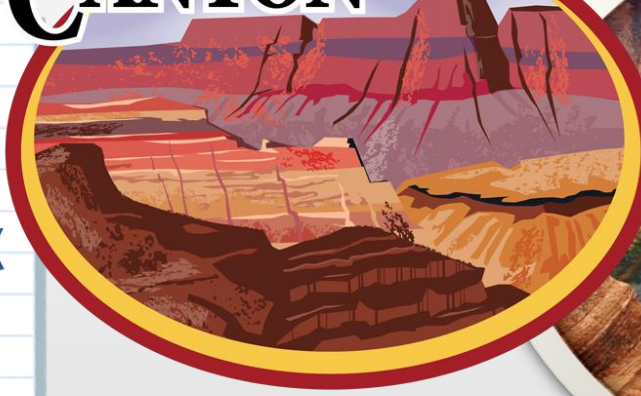
AZERBAIJAN'daki **pehlevanlık kùltürü**, GÜREŞ gibi oyun ve sporlar ile bireysel performansları içerir . Pehlevanlar, özel aletler kullanır. Hakemler tarafından denetlenen müsabakalar, müzik veya hızlı çalan davullar eşliğinde yapılır. Popüler kùltür, halk etkinlikleri ve açık hava kutlamalarının ayrılmaz bir parçası olan pehlevanlık, Azerbaycan'daki topluluklara güçlü bir kimlik duygusu sağlar. Pehlevanlar, uzun yıllar boyunca kararlılığın sembolü olmuş, sosyal uyumu teşvik etmiş ve yerel topluluklara ortak kimlik duygusu sağlamıştır.

PEHLEVANLIK

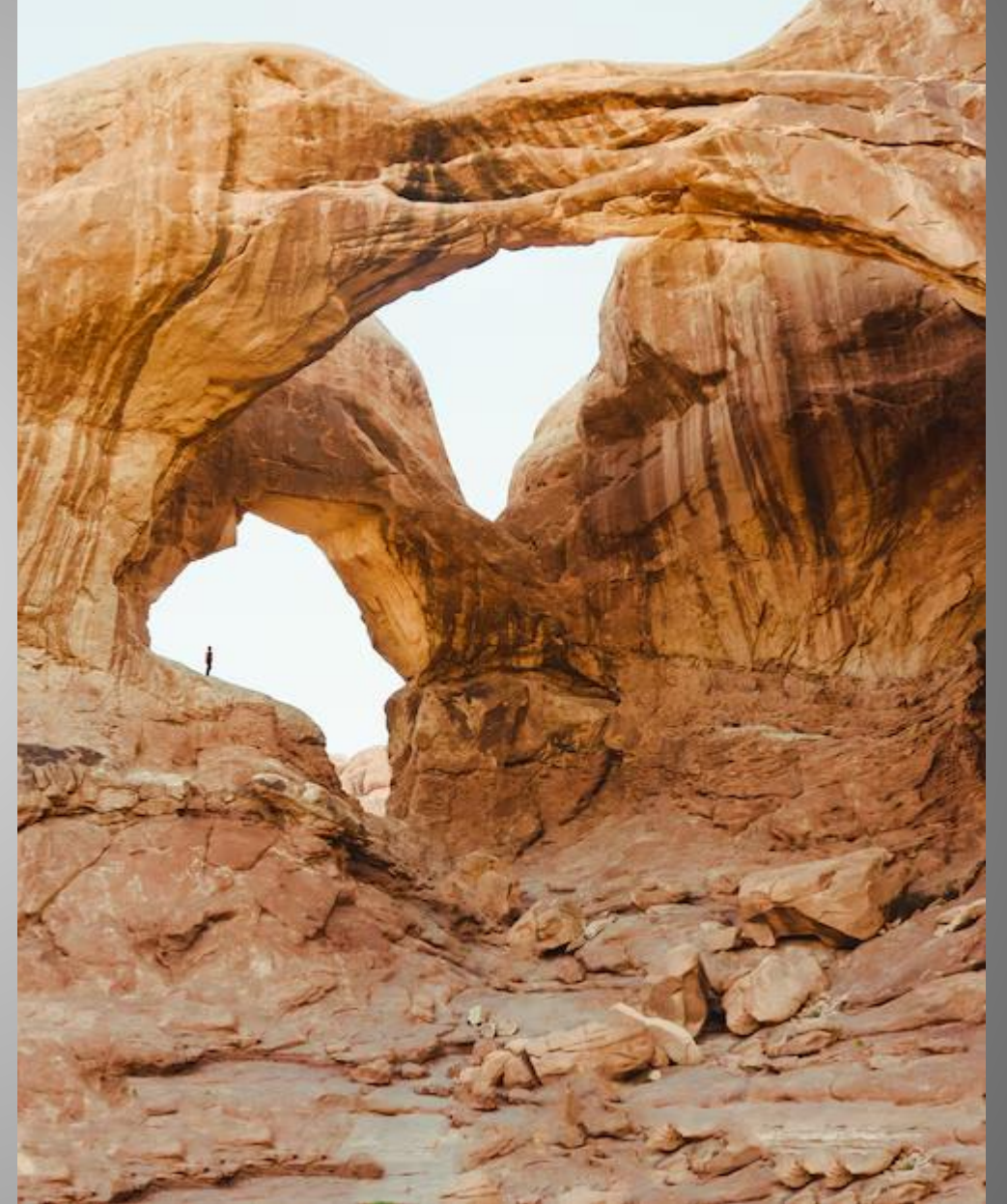

GRAND CANYON

Olağanüstü doğal güzelliğiyle yaygın olarak bilinen ve dünyanın görsel açıdan en güçlü manzaralarından biri olarak kabul edilen **Büyük Kanyon**, Amerika Birleşik Devletleri'nin Arizona eyaleti sınırlarında bulunan, en eski ulusal parktır .Park sınırları içindeki manzara harikaları arasında yüksek platolar, ovalar, çöller, ormanlar, kül konileri, lav akıntıları, akarsular, şelaleler ve Amerika'nın büyük beyaz su nehirlerinden biri yer alır. Kanyon çok sayıda endemik, nadir veya nesli tükenmekte olan bitki ve hayvan türüyle ekolojik bir sığınaktır

**İNCELEDİĞİNİZ ÖĞELERE BENZER BİLDİĞİNİZ
Türk kÜLTÜR ÖĞELERİ HANGİLERİDİR?**

UNESCO’NUN SOMUT KÜLTÜREL MIRAS LİSTESİ VE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MIRAS LİSTESİ’NDE Türkiye’den birçok kültürel öge bulunmaktadır. UNESCO, T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞININ da girişimleriyle ülkemizden 21 somut, 30 somut olmayan ögeyi belirleyip bu kültürel miras öğelerini koruma altına almıştır. Önümüzdeki yıllarda bu sayının artması beklenmektedir.

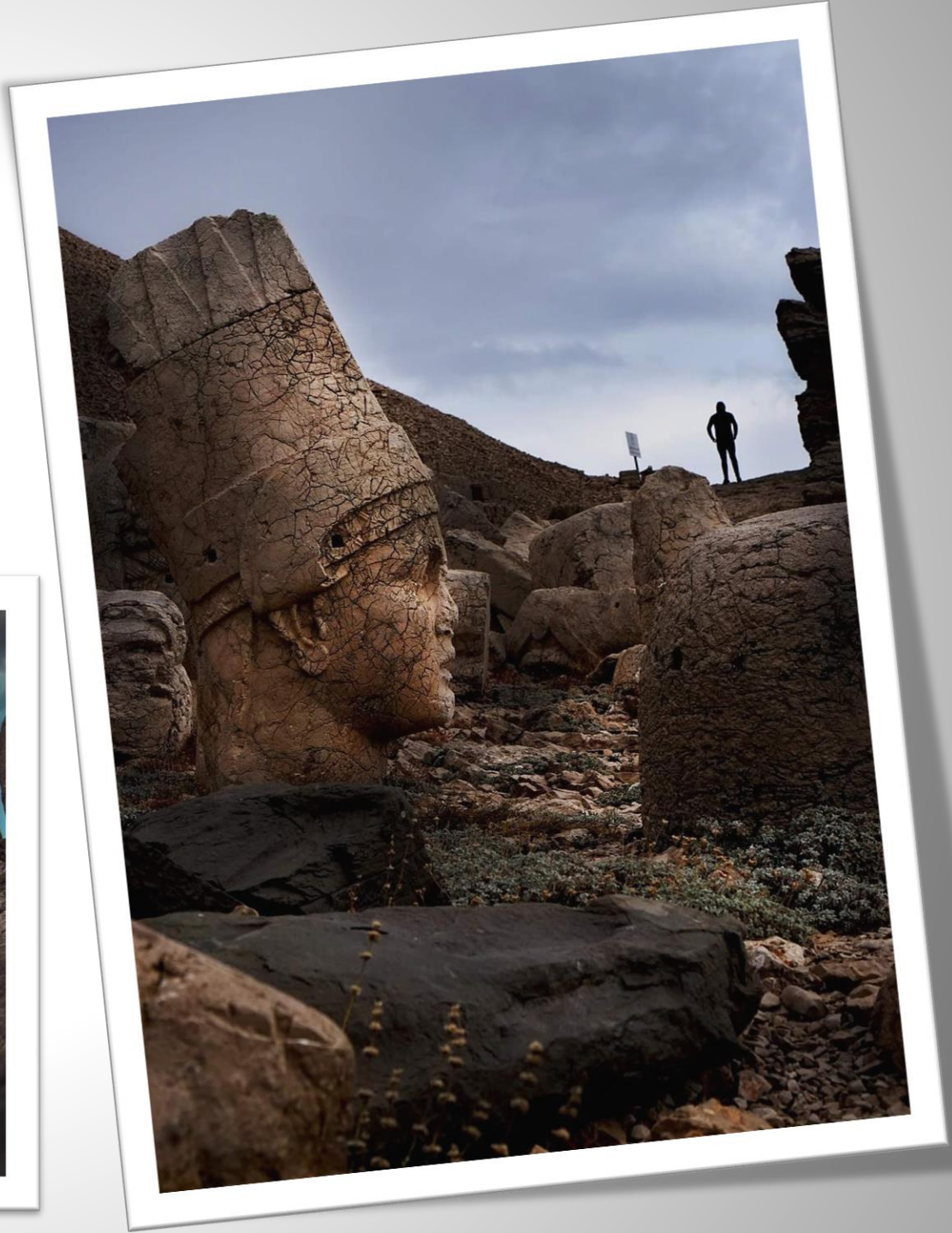

unesco

**T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI**

Adıyaman ili Kahta ilçesi sınırları içinde bulunan, yüksekliği 10 m'yi bulan büyüleyici heykelleri, metrelerce uzunlukta ki kitabeleriyle **KOMMAGENE Krallığı'nın** kutsal alanı olarak nitelendirilen **NEMRUT Dağı'nda** görkemli bir ANIT MEZAR VE MEZAR ODASININ ÜZERİNDE KIRMA TAŞLARDAN OLUŞAN BİR TÜMÜLÜS VARDIR . Eşi benzerine rastlanmayan devasa heykellerin yapımında son derece gelişmiş bir teknoloji kullanılmıştır. Kullanılan taş bloklardan bazılarının ağırlığı 9 tona ulaşmaktadır.

GÖREME Millî Parkı ve Kapadokya'nın Kayalıklık Alanları; İç Anadolu platosunda, erozyonla yontulmuş volkanik bir manzara içinde yer almaktadır. **Peri bacaları** Nevşehir, Ürgüp ve Avanos şehirleri; Karain, Karlık, Yeşilöz ve Soğanlı **yer altı şehirleri** ile Kaymaklı ve Derinkuyu arasındaki bölgeyi kapsamaktadır. Tamamen erozyonla yontulmuş muhteşem bir manzaraya sahip olan Göreme Vadisi ve çevresi, Bizans sanatının eşsiz kanıtlarını sağlayan kayaya oyulmuş kutsal alanlar içerir. IV. yüzyıla kadar uzanan geleneksel insan yaşam alanının kalıntıları burada da görülebilir.

Zeytin yetiştiriciliğine ilişkin geleneksel bilgi, yöntem ve uygulamalar, ülkemizde önemli bir kültürel değerler bütünüdür. Zeytin hasadı başlangıcı ve sonunda yarışma, ziyafet ve festival gibi çeşitli sosyal etkinlikler düzenlenmektedir.

Köylüler, bir gelenek olarak mevsimin ilk zeytinlerini toplamak için bir araya gelirler ancak bazı zeytinler kasıtlı olarak ihtiyaç sahibi kişilerin toplamaları için bahçelerde bırakılır. Zeytin yetiştirilmesi ile ilgili uygulamalar; toplum içinde dayanışma, iş birliği, uyumu artırır ve kültürel kimliğin korunmasında önemli bir rol oynar.

DENİZLİ SINIRLARINDAKİ ÇALDAĞI'NIN ETEKLERİNDEN GELEN VE YOĞUN KALSİYUM İÇEREN SULARIN OLUŞTURDUĞU GÖRKEMLİ BEYAZ KAYAÇ YAPISIYLA DİKKAT ÇEKEN **PAMUKKALE** TRAVERTENLERİ; GÖRSEL ZENGİNLİĞİN YANI SIRA KALP RAHATSIZLIKLARI, ROMATİZMA, SİNDİRİM, SOLUNUM, DOLAŞIM VE DERİ RAHATSIZLIKLARINA İYİ GELMEKTEDİR. AYRICA AYNI BÖLGEDE YER ALAN **HIERAPOLIS ARKEOLOJİK KENTİ**, ANTİK ÇAĞLARDAN BUGÜNE KADAR ULAŞAN EN ÇARPICI MERKEZLERDEN BİRİDİR. ESKİ KAYNAKLARA GÖRE METAL VE TAŞ İŞLEMECİLİĞİ, DOKUMA KUMAŞLARI İLE ÜNLÜ OLAN KENT, BÜYÜK KONSTANTİN DÖNEMİN'DE FRİQYA (FİRİQYA) BÖLGESİNİN BAŞKENTLİĞİNİ YAPMIŞTIR.

Türkiye'nin en büyük doğal mağaralarından **Karain Mağarası**; yalnızca Anadolu değil, tüm dünya tarihi açısından önemli bir arkeolojik alandır. Günümüzden **TAM 500 bin yıl önce yaşamış; avcı ve toplayıcı yaşam sürdüren ve basit el aletleri ünsanın ilk atalarına ait izler, burada keşfedilmiştir.** Retimi gerçekleştiren **Tarihî önemi yanında oluşumları yüz binlerce yıl alan sarkit ve dikitleriyle de dikkat çeken mağarada; günümüzde Anadolu'da görülmeyen gergedan, fil, su aygırı gibi hayvan kalıntıları keşfedilmiştir. Bu yönüyle insanlık tarihinin yanı sıra Anadolu'nun doğal tarihini de aydınlatır.**

Karain Mağarası

Ülkemizden örnekleri verilen
somut kültürel miras öğelerinin
özellikleri nelerdir?
Örneklerdeki kültürel öğeler
UNESCO tarafından neden
seçilmiş olabilir?

**ORTAK KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİNİ
KORUMAK, YAŞATMAK VE GELECEK
NESİLLERE AKTARMAK TÜM İNSANLARIN
SORUMLULUĞUDUR. BU AMAÇLA
UNESCO, DÜNYA KÜLTÜREL VE DOĞAL
MİRASININ KORUNMASINA DAİR
SÖZLEŞME'Yİ 1972'DE YAYIMLAMIŞTIR.
TÜRKİYE, SÖZLEŞMEYİ 16 MART
1983'TE İMZALAMIŞTIR.**

unesco

**BUNLARIN YANI SIRA VALİLİKLER, YEREL
YÖNETİMLER VE SİVİL TOPLUM
KURULUŞLARI DA BU KONUDA BAZI
GÖREV VE SORUMLULUKLARA SAHİPTİR.**

unesco

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

T.C.
VAKIFLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1869
KÜLTÜR VARLIKLARI
VE
MÜZELER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Dünyanın farklı yerleri ile ülkemizde bulunan kültürel miras öğelerinin korunması, bakım ve onarımının yapılması için yürütülen çalışmalardan bazıları şunlardır:

UNESCO listesine eklenen Ahşap direkli camilere bilimsel koruma

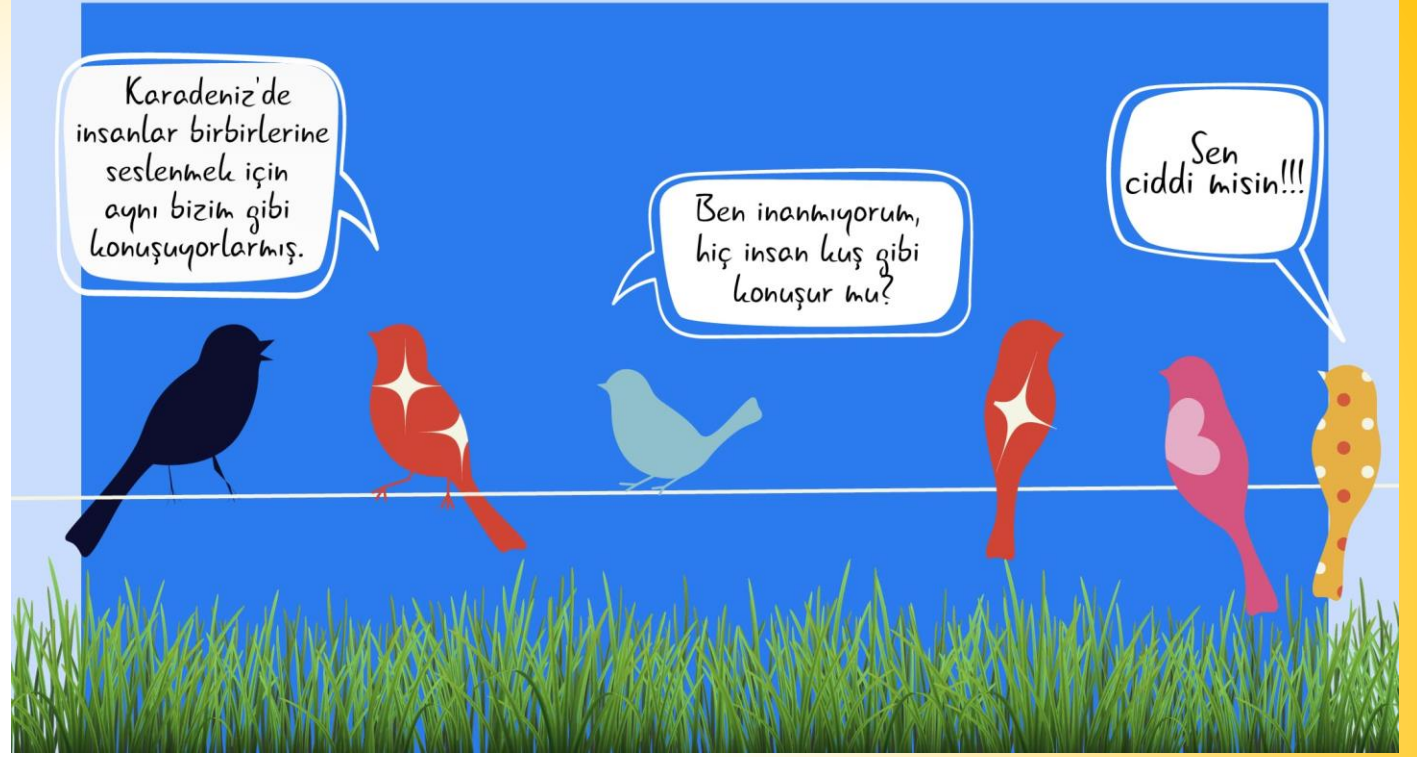
Osmanlı ve Selçuklu eseri, ahşap direkli Beş camimizin nem ve Böceklenme sorunundan korunması için planlamalar yapılıyor.

unesco

Kuş dili olarak da bilinen ve **UNESCO Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne** alınan **ıslık dilinin** korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması için sürdürülen çalışmalar ile ölü diller arasına girmesi önlendi. Halk Eğitim Merkezi tarafından açılan kurslarla yediden yetmişe bu dili öğrenenlerin sayısı arttı. Çeşitli etkinliklerle dilin tanıtımı yapıldı ve bu sayede Türkiye'nin dünya genelinde tanınırlığına katkı sağlandı.

UNESCO, TC. Kültür ve Turizm Bakanlığının da girişimiyle ülkemizde 21 somut, 30 somut olmayan ögeyi belirleyip bu kültürel miras ögelerini koruma altına almıştır. Aşağıdaki hangisi bu miras ögelerinden biridir?

A) Ebru

B) Karagöz ve Hacivat

C) Kuş dili

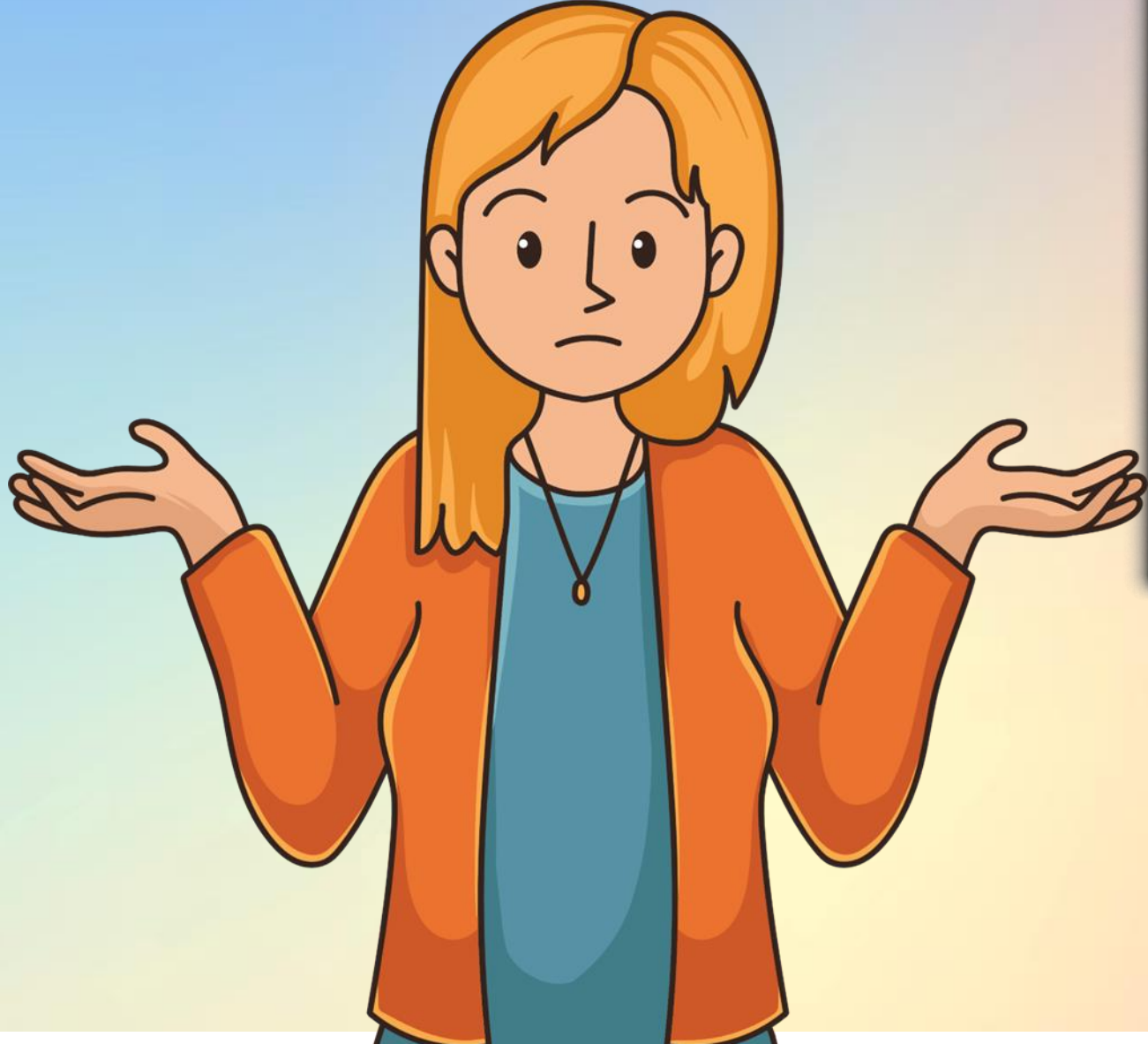
D) Pamukkale

ANADOLU Selçuklu Devleti zamanında gözlemevi olarak kurulan, günümüzde cami olarak hizmet veren sekiz yüz yıllık **Kırşehir Cacabey Medresesi'nde** kapsamlı bir RESTORASYON çalışması başlatıldı .Yapıdaki yıpranmalar ve bozulmalar nedeniyle RESTORASYON kararı alındığını ifade eden Kırşehir Valiliğince "ÇALIŞMA NETİCELENDİĞİNDE BU ESERİN GELECEK NESİLLERE DAHA SAĞLIKLI BİR ŞEKİLDE AKTARILMASININ DA YOLU AÇILACAK." açıklaması yapıldı.

PARIS'TE ÇIKAN YANGINDA BÜYÜK HASAR GÖREN **NOTRE DAME KATEDRALI** (NÖTÜR DEM KATEDRALI), 2010'DA OLUŞTURULAN ÜÇ BOYUTLU DİJİTAL KOPYASI SAYESİNDE BİRE BİR RESTORE EDİLEBİLECEK (GÖRSEL 3.17). **UNESCO**; DÜNYA MİRASI LİSTESİ'NDE YER ALAN, YANGINDA BÜYÜK HASAR GÖREN, TARİHÎ YAPİ NOTRE DAME KATEDRALI'NIN ONARILMASI İÇİN DESTEK VERECEĞİNİ AÇIKLADI.

**UNESCO kültürel mirası
koruma konusunda nasıl bir
rol üstlenmiřtir? Kültürel
ğelerin UNESCO
tarafından koruma altına
alınması neden önemlidir?**

unesco

**SOMUT VE SOMUT
OLMAYAN KÜLTÜREL
ÖĞELERİN KORUNMASINDA
VE YAŞATILMASINDA
BİZLERE DÜŞEN GÖREV VE
SORUMLULUKLAR NELER
OLABİLİR?**

**ZİYARETÇİLER,
KÜLTÜREL MİRAS ALANLARINDA
NASIL DAVRANMALI VE HANGİ DAVRANIŞ-
LARDAN KAÇINMALIDIR?**

**SİZCE ORTAK KÜLTÜREL
MİRAS ÖĞELERİNİ
KORUMAK İÇİN NE GİBİ
KURALLAR OLMALIDIR?**

Machu Picchu

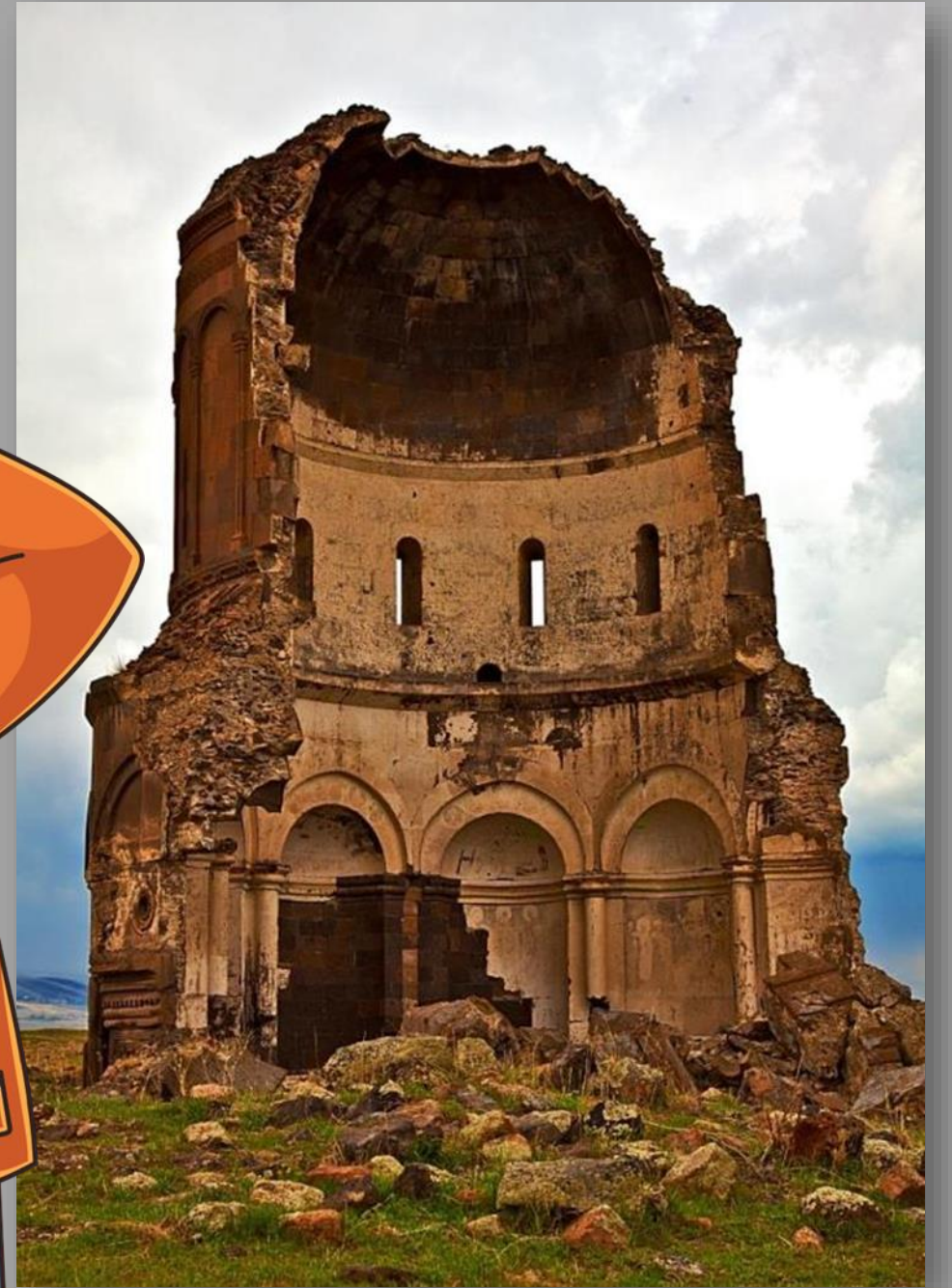

Cumalıkızık Köyü (Bursa)

Taç Mahal

**Yaşadığınız ilde bir
kültürel miras ögesinin
Tehlikede olduğunu
fark ettiniz. Herkesi bu
konuda uyarmanız ve
Tehlikedeki kültürel miras
ögesini kurtarmanız
gerekiyor. Nasıl bir yol
izlersiniz?**

UNESCO HARİTASI

Hazırlayan:Engin DEMİRCİ

Örnek Soru

1. Kapadokya -----► NEVŞEHİR
2. Nemrut -----► ADIYAMAN
3. Divriği Ulu Camii -----► ERZURUM
4. Göbeklitepe -----► ŞANLIURFA

Numaralarla verilen eşleştirmelerden hangisi yanlış verilmiştir?

A) Yalnız 1

B) Yalnız 3

C) 3 ve 4

D) 1 ve 2

Örnek Soru

Türkiye'de bulunan aşağıdaki eserlerden hangisi, UNESCO'nun Dünya Miras Listesi'nde yer almaz?

A) Hieropolis Antik Kenti

B) Safranbolu Evleri

C) Ani Harabeleri

D) Fatih Sultan Mehmet Köprüsü

**ORTAK MİRAS ÜRÜNLERİNİN NESİLDEN NESİLE
AKTARILMASI İNSANLIĞA ÖNEMLİ KATKI SAĞLAR.**

YANLIŞ

DOĞRU

**TARİHİ MEKANLAR, İÇERİSİNDE FARKLI TARİHİ
NESNELERİ BARINDIRMAMAKTADIR..**

YANLIŞ

DOĞRU

UNESCO, kültürel mirası somut ve somut olmayan olarak sınıflandırmıştır.

**UNİCEF , ORTAK MİRASIN KORUNMASINDA
FAALİYET GÖSTEREN KURULUŞLARDAN BİRİDİR.**

**İNSANLIĞIN ORTAK MİRASI İNSANLARIN TARİH
BOYUNCA ÜRETTİĞİ SANAT DÜŞÜNE, EDEBİYAT VE
DÜŞÜNCE EDEBİYAT VE BİLİM ESERLERİNDEN OLUŞUR.**

YANLIŞ

DOĞRU

5.
SINIF

ANADOLU'NUN ilk yerleşim yerlerinde sosyal hayat

SB.5.3.1
Anadolu'daki ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatına yönelik bakış geliştirebilir.

GELECEK DERS

İnsanlar, bu dönemde çeşitli amaçlarla kullanmak üzere çoğunlukla basit taş aletler, çakmak taşının yontulmasıyla biçimlendirilmiş baltalar, kesiciler, deliciler ve kazıyıcılar yapmışlardır.

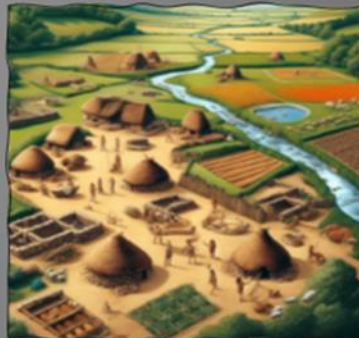
HANGİ AMAÇLARLA
YAPMIŞ OLABİLİR?

BU GÖRSELLERDEKİ TARİHî NESNELER
NASIL GÜN YÜZÜNE ÇIKARILMIŞ VE
GÜNÜMÜZE KADAR ULAŞMIŞTIR?

İnsanların **günümüzde** yerleşim alanlarını tercih etme nedenleriyle Anadolu'daki ilk yerleşim yerlerini tercih etme nedenleri arasında ne gibi **benzerlikler** vardır?

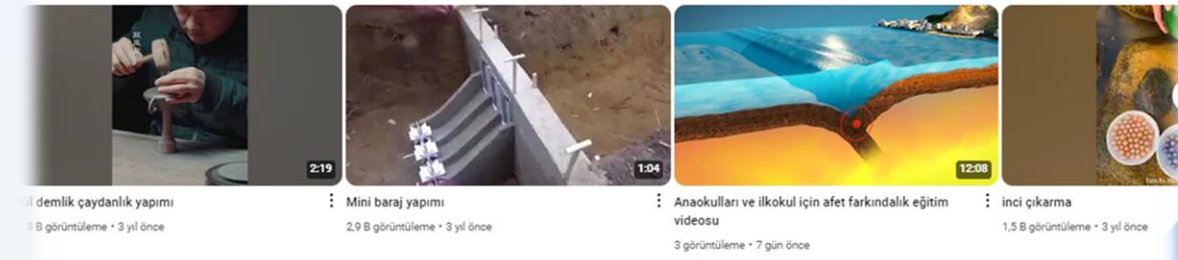

**KANALIMIN ADRESİNİ
ZİYARET EDİP ,KANALIMI
TAKİP EDEBİLİRSİNİZ.**

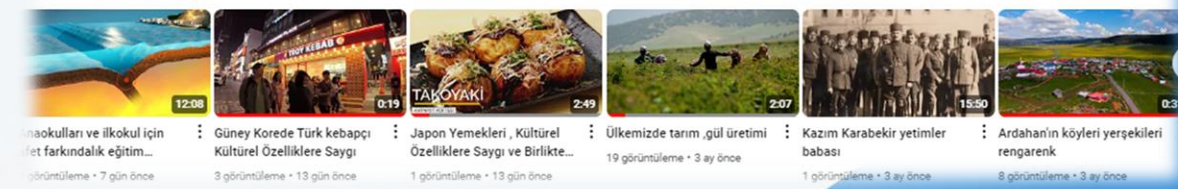

Ana Sayfa Videolar Shorts Oynatma listeleri Topluluk

Size özel

Videolar Tümünü oynat

<https://www.youtube.com/@engindemirci44>